

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 2

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
“Правова держава та демократичне суспільство:
фактори розвитку та взаємодії”
м. Київ, МАУП, 14 квітня 2016 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2016

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 30.03.16)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Л. Головка, д-р іст. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук, доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 2: Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. “Правова держава
та демократичне суспільство: фактори розвитку та взаємодії”, 14 квітня
2016 р. / редкол.: М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2016. — 448 с. : іл. — Бі-
бліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Бондаренко Е. В. Некоторые аспекты совершенствования прокурорского надзора за соблюдением законов подразделениями МВД Украины.....	287
Босак О. С. Агресія як соціальний феномен	290
Воронецька І. Я. Діяльність органів опіки та піклування, пов'язана із захистом прав повнолітніх осіб, які за станом здоров'я потребують допомоги	293
Гатіатуліна О. В. Міжнародний досвід щодо запобігання і протидії корупції.....	295
Дацько М. В. Actio popularis та ефективність місцевої влади	298
Демченко Д. А. Інформаційне право як соціальний феномен та його місце і роль в системі правових засад становлення української державності	391
Денисенко М. М. Зарубіжний досвід нормативного регулювання негласних слідчих (розшукових) дій	294
Дідовець О. М. Питання можливості звернення стягнення на активи, відчужені у процесі сек'юритизації, у разі банкрутства ініціатора сек'юритизації.....	307
Живцов В. О. Методичні підходи до формування зовнішньоекономічного механізму інтеграції України у світову економіку.....	310
Жубрид С. М. Інтерактивні технології сучасного уроку в початковій школі.....	315
Зайцева В. О. Адміністративно-правові аспекти регулювання збереження та реставрації пам'яток монументального живопису.....	318
Заросило В. В. Окремі аспекти щодо проведення масових заходів	322
Зубов М. В. Теоретичний аналіз дефініції “безвісно відсутня особа”	324
Каменева Н. В. Адаптація законодавства України до права ЄС у сфері охорони довкілля.....	326
Кірюхова Н. С. Основні характеристики нотаріального процесу в Україні.....	329
Кривоберець М. М. Сучасні аспекти та особливості функціонування ринку туристичних послуг.....	331
Ладнюк М. О. Політична участь як елемент інституалізації місцевого самоврядування.....	334
Лісовська Ю. П. Адміністративне управління національними інформаційними ресурсами.....	336

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ СУЧАСНОГО УРОКУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Аналіз документів, науково-педагогічної літератури свідчить, що протягом всієї історії розвитку дидактики як науки, педагоги намагалися знайти ефективні технології інтенсифікації навчально-пізнавальної діяльності учня на уроці. Але і сьогодні дана проблема залишається достатньо актуальною, особливо в освітній діяльності початкової школи.

Питаннями активної позиції особистості в процесі навчання, визначення, пояснення сутності інтерактивних технологій і використання їх у навчально-виховному процесі займалися такі дослідники, як Н. Г. Балицька, К. О. Баханов, О. А. Біда, Г. П. Волошина, О. В. Єльнікова, Г. І. Коберник, О. М. Коберник, Н. А. Коломієць, О. В. Коротаєва, О. М. Пехота, Л. В. Пироженко, Н. С. Побірченко, О. І. Пометун, Н. Г. Суворова, П. В. Шевчук.

Загальні психолого-педагогічні підходи щодо вирішення проблем сутності та структури діяльності, психологічні й дидактичні принципи структурування навчально-пізнавальної діяльності учнів розглядалися у працях Ю. К. Бабанського, С. П. Бондар, Л. С. Виготського, П. Я. Гальперіна, В. В. Давидова, Д. Б. Ельконіна, В. І. Євдокимова, Л. В. Кондрашової, О. М. Леонтьєва, В. О. Оніщука, С. Л. Рубінштейна, О. Я. Савченко, Д. М. Узнадзе, В. Д. Шадрікова та інших.

Узагальнюючи психолого-педагогічні дослідження українських та зарубіжних науковців, можна визначити, що дефініція інтерактивних урочних технологій — це цілеспрямована організація засвоєння знань учнями, формування у них певних вмінь та навиків, через сукупність особливих прийомів їх навчально-пізнавальних дій, запропонованих учителем, активній комунікативній взаємодії учнів як з учителем, так і між собою з метою досягнення високих освітніх результатів.

У формуванні і функціонуванні інтерактивних технологій процесу навчання на уроці вирішальна роль належить учителю. Він генератор і джерело ідей, якими керується другий суб'єкт педагогічного процесу — учень. Від педагогічної майстерності вчителя залежить націлювання учнів на належний навчальний лад. Але, як свідчать дослідження [2], щоб керувати процесом формування і розвитку здібностей учнів, треба знати актуальні і потенціальні їх рівні. І, водночас виникає проблема: якими повинні бути умови середовища, щоб кожен школяр міг розвинути свої творчі нахили й перетворити їх у творчі досягнення. Високий рівень успішності не завжди поєднується з високим рівнем творчої обдарованості. У зв'язку з цим, творчо-креативні вчителі намагаються створити сприятливі умови для самовираження кожної дитини в різних видах діяльності.

Запобігаючи байдужості на уроці, при подачі нового матеріалу, вчителі у процесі відповідних інтеракцій (прийомів), підпорядковують природну допитливість школяра, інтенсифікують їх мислення в напрямку того, що новий факт не виникає з "нічого", а потім разом з дітьми з'ясовують можливості його застосування. В результаті

здійснюється як інтенсифікація так і оптимізація навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці. Отже, завдання, яке постало перед учителем, — збудити здібності своїх учнів, виховати в них сміливість думки і впевненість у тому, що вони розв'яжуть кожне завдання, — без особистого захоплення справою, без наявності педагогічного такту і таланту, без умілого вибору форм навчання, методів, прийомів та засобів втілити ефективно в життя неможливо.

Літературні джерела [1; 2; 3], наші дослідження свідчать, що творчо працюючи, вчитель завжди прагне:

- пропонувати посильний рівень вимог відповідно до рівня навченості та наукованості;
- вчити учнів концентруватися та максимально викладатися в обмежений час;
- дати можливість навіть слабкому учневі отримати високу оцінку;
- створювати умови для свідомого і самостійного вибору учнями рівня засвоєння навчального матеріалу;
- дати можливість сильним учням проявити свої творчі здібності.

Але, слід підкреслити, що інтерес до діяльності має спеціальну здатність підвищувати працездатність, включаючи увагу. Підтримання бажання вчитися вимагає зміни способів і форм сприйняття нового, створення різних ситуацій для застосування вивченого. Виховання ж інтересу передбачає реалізацію багатьох методичних прийомів, пошук і застосування різних технологій навчання, а головне невтомну вчительську працю, самовдосконалення і самоосвіту.

Уроки, на яких використовуються інтерактивні технології, захоплюють учнів, пробуджують інтерес, навчають самостійно мислити та генерувати ідеї. Ефективність і сила впливу на емоції та свідомість вихованців значною мірою залежить від умінь і стилю роботи вчителя.

Застосування інтерактивних технологій висуває певні вимоги до структури уроків. Як правило, структура таких занять складається з п'яти елементів [1; 3; 4]: мотивація; оголошення, представлення теми та очікуваних навчальних результатів; надання необхідної інформації; інтерактивна вправа — центральна частина заняття; підбиття підсумків, оцінювання результатів уроку.

Інтерактивна технологія проведення уроку в початковій школі передбачає застосування парної і групової навчально-пізнавальної діяльності (в малих та великих групах). Це спонукає учнів уже в молодшому віці висловлювати свої думки, формує вміння переконувати, вести дискусію. Використовуються різноманітні сучасні ігрові технології: “акваріум”, “мозковий штурм”, “коло ідей”, “метод прес”, “навчаючи, вчуся”, “мікрофон” тощо [1; 2; 3].

В процесі експериментального дослідження нами визначено, що навчально-пізнавальна діяльність дітей в малих групах дає змогу їм набути навичок спілкування та співпраці. Учні вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення. Інтерактивне навчання дає змогу різко збільшити відсоток засвоєння матеріалу, оскільки впливає не лише на свідомість учня, а й на його почуття, волю. У той же час, інтерактивна взаємодія не заперечує домінування одного учасника навчального процесу над іншими, однієї думки над іншою.

Аналіз літературних джерел, практика педагогічної діяльності в початковій школі свідчить, що в навчальному процесі сьогодні достатньо широко використовуються загально дидактичні інноваційні технології. Вони допомагають зробити урок сучасним, ефективним за критеріями кількості і якості знань. Серед них вагоме місце займає технологія проблемного діалогічного навчання, зміст якої допомагає учням

самостійно відкривати знання. На зміну монологу приходить спонукаючий або скеровуючий діалог. Перший складається з окремих стимулюючих реплік, які допомагають учням працювати креативно і мислити творчо. Учитель створює проблемну ситуацію, потім промовляє спеціальні репліки, які підводять учнів до усвідомлення протиріччя і формулювання проблеми, забезпечують відкриття шляхом спроб і помилок. У формуванні проблеми допомагають такі прийоми, як відкриті питання, рефлексивні завдання, провокації, ситуації ризику, пастки.

Скеруючий діалог являє собою систему питань і завдань, які покроково підводять учнів до формулювання теми уроку. На етапі пошуку рішення вчитель вибудовує логічний ланцюжок до нового знання, веде до “відкриття”.

Технологія розвитку критичного мислення спрямована на розвиток навичок роботи з інформацією, уміння аналізувати і застосовувати дану інформацію. Базова модель технології вписується в урок і складається з трьох етапів (стадій): стадії виклику, смислової стадії і стадії рефлексії. Роль учителя — бути вдумливим помічником, стимулюючи учнів до невпинного пізнання і допомагаючи їм сформувати навички продуктивного критичного мислення. Це — не окремий навик, а комплекс багатьох навичок і вмінь, які формуються поступово, в ході розвитку та навчання дитини. Цей процес відбувається швидше, якщо на уроках діти самостійно встановлюють внутріпредметні і міжпредметні зв'язки. Критичне мислення формується, насамперед, в дискусії, письмових роботах і активній роботі з текстами. З цими формами роботи учні добре знайомі, їх необхідно тільки дещо змінити. На практиці застосування даної технології допомагає досягти високих результатів на шкільних олімпіадах інтелектуальних марафонах і конкурсах.

Значного поширення в сучасній початковій школі набула технологія діяльнісного навчання. Основна ідея його полягає в тому, що нові знання не даються в готовому вигляді. Діти “відкривають” їх самі в процесі самостійної дослідницької діяльності. Вони стають маленькими вченими, що роблять своє власне відкриття. Завдання вчителя під час ознайомлення з новим матеріалом полягає не в тому, щоб все наочно і доступно пояснити, показати і розповісти. А нашу думку, застосування технології діяльнісного методу навчання створює умови для формування у дитини готовності до саморозвитку, допомагає формувати стійку систему знань і систему цінностей, що забезпечує виконання соціального замовлення нашої держави відображеного в положеннях Закону України “Про освіту”.

Джерела

1. Грушко О. В. Розвиток творчих здібностей молодших школярів у процесі мовленнєвої діяльності. — Дис. ... доктора пед. наук. — Вінниця, 2005.
2. Навчання у початковій школі як цілісний творчий процес: теорія і практика / за ред. В. І. Бондаря; упоряд. О. Я. Митник. — К.: Початкова школа, 2011. — 384 с.
3. Пехота О. М. Освітні технології. — К.: “А. С. К.”. — 2002. — 253 с.
4. Савченко О. Я. Сучасний урок у початковій школі. — К.: “Магістр-S”, 1997. — 254 с.